

Проф. др Радојица Лазић

СЛУЖБЕ
БЕЗБЕДНОСТИ
ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОД БРИОНСКОГ ПЛЕНУМА ДО РАСПАДА ДРЖАВЕ
- КЊИГА ПРВА -

измењено и допуњено издање

Факултет за дипломатију и безбедност • Невен
Београд, 2022.

Проф. др Радојица Лaziћ
СЛУЖБЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ
ОД БРИОНСКОГ ПЛЕНУМА ДО РАСПАДА ДРЖАВЕ
КЊИГА ПРВА
измењено и допуњено издање

Издавачи
ФАКУЛТЕТ ЗА ДИПЛОМАТИЈУ И БЕЗБЕДНОСТ
ИП „Невен”

За издаваче
Проф. др Михајло Манић, вд декана
Мико Јеремијевић, директор

Рецензенти
Проф. др Андреја Савић
Проф. др Момчило Павловић
Проф. др Љубомир Стајић

Припрема за штампу
Дипл. инг Александар Алексић

Ликовни и графички уредник
Коста Ћирић

Лектура и коректура
Наташа Канкараш

Штампа
Штампарија ИП „Невен”

Тираж
500 примерака

САДРЖАЈ

ЗНАЧЕЊЕ СКРАЋЕНИЦА	11
ПРЕДГОВОР	15
УМЕСТО УВОДА	17

ПРВО ПОГЛАВЉЕ

СЛУЖБЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ ПОСЛЕ БРИОНСКОГ ПЛЕНУМА	21
1. Служба државне безбедности Савезног секретаријата за унутрашње послове (СДБ ССУП-а)	22
2. Управа безбедности Савезног секретаријата за народну одбрану (УБ ССНО)	24
3. Друга (обавештајна) управа Генералштаба Југословенске народне армије	26
4. Служба за истраживање и документацију Савезног секретаријата за иностране послове (СИД ССИП-а)	28
5. Служба за послове безбедности Савезног секретаријата за иностране послове (СПБ ССИП-а)	33
6. Сарадња служби безбедности СФРЈ са службама других држава после Брионског пленума	34
6.1. Принципи партнерске сарадње	37
6.2. Сарадња са службама безбедности несврстаних и земаља у развоју	38
6.3. Сарадња са службама безбедности држава Варшавског уговора	42
6.4. Сарадња са службама безбедности НАТО-а и других западних држава	45
6.5. Војна сарадња са службама безбедности оружаних снага несврстаних и неких европских земаља ...	47
6.6. Сарадња са ослободилачким покретима, прогресивним партијама и другим организацијама	49
6.7. Извори финансирања и проблеми током извођења обуке	52

ДРУГО ПОГЛАВЉЕ

ТЕЛА ЗА КОНТРОЛУ СЛУЖБИ ДРЖАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОД БРИОНСКОГ ПЛЕНУМА ДО 1975. ГОДИНЕ	57
---	----

1. Комисија Савезног извршног већа за реорганизацију службе државне безбедности	57
2. Комисија за контролу служби државне безбедности у савезним органима управе	66
3. Савет за послове државне безбедности Председништва СФРЈ	73
3.1. Први мандат Савета за послове државне безбедности Председништва СФРЈ	73
3.2. Други мандат Савета за послове државне безбедности Председништва СФРЈ	77
4. Комисија Председништва СФРЈ за усклађивање рада органа који врше послове државне безбедности	82
4.1. Расправе вођене по убацивању и разбијању усташке терористичке групе 1972. године – операција „Радуша”	92
4.2. Сукоб надлежности СДБ-а ССУП-а са СДБ-ом РСУП-а Србије и проблеми у вези са оперативним радом у Београду	96

ТРЕЋЕ ПОГЛАВЉЕ

САВЕЗНИ САВЕТ ЗА ЗАШТИТУ УСТАВНОГ ПОРЕТКА	105
1. Републички и покрајински савети за заштиту уставног поретка.....	108
1.1. СР Србија	108
1.2. САП Војводина	109
1.3. САП Косово	110
1.4. СР Босна и Херцеговина	110
1.5. СР Црна Гора	111
1.6. СР Хрватска	112
1.7. СР Македонија	112
1.8. СР Словенија	113

ЧЕТВРТО ПОГЛАВЉЕ

ПРВИ МАНДАТ САВЕЗНОГ САВЕТА ЗА ЗАШТИТУ УСТАВНОГ ПОРЕТКА (1975–1979)	121
1. Усвајање Пословника о раду и прве седнице Савезног савета.....	123
2. Регрутовање држављана СФРЈ у Британске помоћне јединице (МСО) у Савезној Републици Немачкој	129
3. Ставови о дипломатском азилу	131
4. Заједничка седница са републичким и покрајинским саветима	133
5. Састанак савезног, републичких и покрајинских секретара за унутрашње послове са председником Републике	135
6. О актуелним безбедносним питањима и пресецању непријатељске делатности	138
7. Ангажовање грађана запослених у представништвима	

СФРЈ у иностранству на безбедносним задацима	142
8. Пласирање информација и дезинформација страним обавештајним службама	147
9. Стање у области заштите и отицања тајних података	149
10. Актуелна питања безбедности везана за организацију КЕБС-а у Београду	152
11. Стање у казнено-поправним домовима	154
12. Организовање друштвене самозаштите и безбедносна ситуација у социјалистичким републикама и покрајинама	156
13. Деловање терористичких група са територије Југославије	156
14. План мера и активности предузетих у оперативној акцији „Папук”	158
15. Опозив амбасадора Авганистана и захтев за останак у СФРЈ	161
16. Проверавање безбедносне подобности грађана који се запошљавају на радним местима која се безбедносно штите	163
17. Заједничка седница Савета за народну одбрану и Савезног савета за заштиту уставног поретка	167
18. Анализа политичког и привредног криминала у земљи	169

ПЕТО ПОГЛАВЉЕ

ДРУГИ МАНДАТ САВЕЗНОГ САВЕТА ЗА ЗАШТИТУ УСТАВНОГ ПОРЕТКА (1979–1982)	181
1. Конститутивна седница и актуелна питања безбедности	182
2. Супротстављање непријатељској пропаганди	184
3. Лоша економска ситуација у земљи и спровођење мера стабилизације	189
4. Непријатељско деловање група и појединаца са позиција албанског национализма и иредентизма	190
5. Безбедносни проблеми везани за боравак страних студената у СФРЈ	194
6. Лица која су по први пут испољила непријатељско расположење	197
7. Обезбеђење највиших државних функционера	198
8. Случај осуђеног Мирка Маркотића и потенцијалне могућности за нарушавање добрих односа СФРЈ са САД	199
9. Безбедносни аспекти научне, културно-просветне и техничке сарадње са иностранством	205
10. Стање и проблеми у вези заштите архивске грађе	106
11. Правни основ за регулисање статуса Института безбедности	208
12. Отуђивање поверљивих докумената из југословенске амбасаде у Бону	210
13. Петиције грађана упућене Председништву СФРЈ за измене Кривичног закона и амнестије за деликте политичке природе	212
14. Демонстрације у Приштини 1981. године и	

контрареволуција на Косову	214
14.1. Хронологија непријатељског деловања на Косову	222
14.2. Непријатељско деловање Албаније	224
14.3. Ставови и мере Савезног савета за заштиту уставног поретка у вези ситуације на Косову	225
14.4. Покушај обележавања годишњице демонстрација у Приштини	239
15. Делатност албанске емиграције на Западу и мере служби безбедности на онемогућавања њеног деловања	241
16. Нека значајнија безбедносна сазнања о којима СДБ Косова није информисала ССУП и РСУП Србије	245
16.1. Сазнања о илегалном деловању	247
16.2. Сазнања о припремању демонстрација	248
17. Поново о непријатељској делатности Милована Ђиласа	250
18. Отмица ЈАГ-овог авиона и стање у ваздушном саобраћају	252
19. У сусрет новом закону о Савезном савету за заштиту уставног поретка	254
20. Разни аспекти деловања верских заједница	255
21. Остварени резултати у раду Савета и проблеми са економском ликвидношћу земље	258

ШЕСТО ПОГЛАВЉЕ

ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ МАНДАТ САВЕЗНОГ

САВЕТА ЗА ЗАШТИТУ УСТАВНОГ ПОРЕТКА (1982–1984)	269
1. Делатност са позиције албанског национализма у ЈНА и самоубиство тројице војника албанске националности	271
2. Привредни и политички проблеми у земљи и супротстављање намерава иностраних фактора према СФРЈ	273
3. О пребегу грађана из источно-европских земаља у СФРЈ	276
4. Сарадња СДБ-а са Службом безбедности ПЛО и неким палестинским организацијама	277
5. Активности Хрватског народног вијећа (ХНВ)	280
5.1. Легализовање одбора у Француској и Канади	282
5.2. Предузете мере на онемогућавању субверзивне делатности	283
6. О хапшењу југословенских радника у Ираку	286
7. Безбедносна ситуација у земљи, са посебним освртом на Косово	288
8. Контраобавештајна заштита савезних органа и организација, ССИП-а и ДКП-а у иностранству	291
9. Активности албанске непријатељске емиграције	292
10. Надлежности, задаци и програмска оријентација Службе за истраживање и документацију и стање у амбасади СФРЈ у Софији	293

11. Сахрана Александра Ранковића и оцене о појавама које могу утицати на политичко-безбедносно стање у Југославији	294
11.1. Сахрана Александра Ранковића	295
11.2. Оцене о појавама које могу утицати на политичко-безбедносно стање у Југославији	299
12. Истрага над Јоханесом Вајнрихом припадником „Карлосове” организације	303
12.1. Генеза настанка и развоја „Карлосове” организације	305
12.2. Боравак и активности чланова „Карлосове” организације у СФРЈ	310
12.3. Транспорти оружја преко територије СФРЈ	311
12.4. Улога Неде Радонић у тој организацији	312
12.5. Понуде „Карлосове” организације за сарадњу са СДБ-ом	313
12.6. Сазнања које су добијена оперативном акцијом „Карло – 2”	314
12.7. Предлог мера за реализацију оперативне акције „Карло – 2”	315
13. Предлог за селективни оперативни рад према официрима оружаних снага несврстаних земаља на школовању у СФРЈ	319
14. Оцена мера безбедности током одржавања Четрнаестих зимских олимпијских игара у Сарајеву	321
15. Уступање архивске грађе Јосипа Копинича	322
16. Извештај о двогодишњем раду Савезног савета и остварени резултати Обавештајно-безбедносног школског центра у Панчеву	325

СЕДМО ПОГЛАВЉЕ

ПЕТИ МАНДАТ САВЕЗНОГ САВЕТА ЗА ЗАШТИТУ УСТАВНОГ ПОРЕТКА (1984–1987)	331
1. Актуелна безбедносна ситуација у земљи	333
2. Делатност страних обавештајних служби према ЈНА и ОНО	336
3. Безбедносна ситуација током туристичке сезоне	343
4. О партнерској сарадњи, терористичким активностима у свету, одбрамбеним припремама и поверљивим досијеима	346
5. О појачаном деловању неких групација унутрашњег непријатеља	348
6. Разговори представника СДБ-а са представницима МОСАД-а	350
7. О изгредима у Сплиту приликом прославе католичког Божића	357
8. Јединствена начела за примену средстава и метода СДБ-а	360
9. Активности непријатељске емиграције пореклом из Југославије	362
10. Безбедносна заштита ССИП-а и ДКП-а	365
11. О молбама за помиловање Владимира Дапчевића	371
12. О агентурном деловању страних служби безбедности и непријатељским иступима на спортским и другим манифестацијама	374
13. Безбедносни проблеми везани за боравак Абу ел Абаса у Београду	375

14. Предлог за завођење две савезне оперативне акције из области рада ОУП-а	381
15. О плаћању суперпровизије за извоз робе у Либију	384
16. Реализација плана „Марјан”	386
17. О нацистичкој прошлости Курта Валдхајма	388
18. О демонстрацијама Срба у Косову Пољу	390
19. О оспособљености СДБ-а за извршавање задатака у редовним и ванредним приликама	392
20. О стању безбедности на подручју Косова и доласку Срба и Црногораца на протесте у Београд	395
21. О опозиционом деловању и повезивању грађанске деснице са структурама унутрашњег и спољњег непријатеља	399
22. Примене мера одузимања и забране издавања путних исправа	402
23. О учесталим нападима на припаднике ЈНА и органе унутрашњих послова	404
24. Оцене Савета о реализацији закључака о актуелној политичко-безбедносној ситуацији у САП Косово	409
25. О погоршаној политичко-безбедносној ситуацији у земљи	412
26. Нови предлози мера за смиривање ситуације на Косову	418
27. Спровођење ставова и закључака Председништва СФРЈ о актуелној политичко-безбедносној ситуацији у земљи	423
28. О иступањима, писању и архиви Владимира Дедијера	427
29. Оптужбе САД и западних земаља због наводног толерантног односа СФРЈ према међународном тероризму	430
30. Однос према Титовој удовици, Јованки Броз	433
СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ	453
1. Архивска грађа	453
2. Књиге, публикације и чланци	453
3. Правни извори и документа	457
4. Интернет адресе	458
РЕГИСТАР ЛИЧНИХ ИМЕНА	459